

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІКА та ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

Освітньо-професійна програма «Германські мови і переклад (англійська та німецька мови)»

спеціальність – **035 Філологія**

спеціалізація – **035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),**

перша – англійська

галузь знань – **03 Гуманітарні науки**

освітній ступінь – **магістр**

Розробник:

ІЛЬЧЕНКО Алла,

доцент кафедри гуманітарних і соціальних
дисциплін, к.пед.н., доцент

Гарант ОПП:

ТАГІЛЬЦЕВА Яніна,

доцент кафедри гуманітарних і соціальних
дисциплін, к.філ.н., доцент

Полтава, 2021 р.

Назва навчальної дисципліни	Педагогіка та психологія вищої школи Обов'язкова компонента ОПП
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Ільченко Алла , к. пед. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 454, навчальний корпус № 4 e-mail: alla.ilchenko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/ilchenko-alla-myhaylivna
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Спеціальність, спеціалізація	035 Філологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	дисципліни, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: цикл соціально-гуманітарних дисциплін

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: підготовка професійно-компетентних, гуманістично зорієнтованих фахівців з високим рівнем психологічної та педагогічної грамотності, як важливої складової їхньої професійної діяльності для організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти), навчання і виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку) в умовах вищої школи.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування у магістрів системи знань про принципи, методи, закономірності навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, його науково-методологічне, методичне та нормативне забезпечення, психолого-педагогічні умови якісної організації; про закономірності особистісного розвитку здобувачів вищої освіти та професійного становлення викладачів вищої школи, соціально-психологічні особливості їх взаємодії; розвиток практичних умінь і навичок творчого дослідницького підходу до організації навчальної діяльності; виховання особистісних якостей майбутнього викладача, відповідального ставлення до виконання професійних обов'язків.

Методи навчання: словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда проблемно-пошукового характеру, діалог); наочні методи (пояснювально-ілюстративний), практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, розв'язування педагогічних задач); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу, навчальні дискусії; метод використання життєвого досвіду, проектування професійних ситуацій); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети навчального предмета, висування вимог до вивчення предмета, оперативний контроль), інтерактивні методи (робота в групах, мікродослідження); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

Компетентності	Програмні результати
Загальні	
ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;	ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно;	ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;	
ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	

Програма навчальної дисципліни

- Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.
Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.
Тема 3. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.
Тема 4. Здобувач вищої освіти як об'єкт–суб'єкт освітнього процесу.
Тема 5. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.
Тема 6. Організаційні форми та методи навчання у вищій школі.
Тема 7. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.
Тема 8. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.
Тема 9. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.
Тема 10. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти магістратури.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90.

Кількість кредитів – 3.

Форма семестрового контролю – екзамен.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма (035ФІЛОЛ_мд_2021)					заочна форма (035ФІЛОЛ_мз_2021)				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	лаб.	с.р.		л	с	лаб.	с.р.
Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.	9	2	-	-	7	9	2	-	-	7
Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.	9	-	2	-	7	9	-	2	-	7
Тема 3. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.	9	2	2	-	5	9	-	-	-	9
Тема 4. Здобувач вищої освіти як об'єкт–суб'єкт освітнього процесу.	9	2	2	-	5	9	--	-	-	9
Тема 5. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.	9	2	2	-	5	9	2	2	-	5
Тема 6. Організаційні форми та методи навчання у вищій школі.	9	2	2	-	5	9	-	-	-	9
Тема 7. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.	9	2	2	-	5	9	-	-	-	9
Тема 8. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.	9	2	2	-	5	9	-	-	-	9
Тема 9. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.	9	2	-	-	7	9	-	-	-	9
Тема 10. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти	9	-	-	-	9	9	-	-	-	9

магістратури.										
У т. ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	-	30	-	-	-	30
Усього годин	90	16	14	-	60	90	4	4	-	82

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:
робоча програма навчальної дисципліни, анотація, презентація.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2. Система оцінювання

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення. ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.	поточний контроль: опитування, участь у дискусіях, тестування, перевірка завдань самостійної роботи: практичних завдань, заслуховування реферативних доповідей з мультимедійними презентаціями, контрольна робота (для ЗФН); семестровий контроль: екзамен.

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти (035ФІЛОЛ_мд_2021, 035ФІЛОЛ_мз_2021)

Теми занять	Програмні результати навчання		Разом
	ПРН1	ПРН5	
Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.	+	+	2
Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.	+	+	2
Тема 3. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.	+	+	2
Тема 4. Здобувач вищої освіти як об'єкт-суб'єкт освітнього процесу.	+	+	2
Тема 5. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.	+	+	2
Тема 6. Організаційні форми та методи навчання у вищій школі.	+	+	2

Тема 7. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.	+	+	2
Тема 8. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.	+	+	2
Тема 9. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.	+	+	2
Тема 10. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти магістратури.	+	+	2
Разом	10	10	20
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	50	50	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	30	30	60

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН1	50	50	30
ПРН5	50	50	30
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

(035ФІЛОЛ_мд_2021)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Екзамен	Разом
	Опитування	Тестування	Самостійна робота			
			Завдання сам. роб.	Реферат, презентація		
Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.	-		2			2
Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.	4		2			6
Тема 3. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.	4		2			6
Тема 4. Здобувач вищої освіти як об'єкт-суб'єкт освітнього процесу.	4		2			6
Тема 5. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.	4		2			6
Тема 6. Організаційні форми та методи навчання у вищій школі.	4		2			6
Тема 7. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.	4		2			6
Тема 8. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.	4	20	2			26

Тема 9. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.	-		2			2
Тема 10. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти магістратури.	-		2			2
Реферат, презентація	-	-	-	6	6	12
Екзамен					20	20
Разом	28	20	20	12	20	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

(035ФІЛОЛ_мз_2021)

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти					Екзамен	Разом
	Опитування	Тестування	Самостійна робота				
			Завдання сам. роб.	Реферат, презентація	Контрольна робота		
Тема 1. Педагогіка та психологія вищої школи як галузі наукового знання і навчальна дисципліна.	-	20	2				2
Тема 2. Вища школа як педагогічна система та провідний інститут соціалізації особистості майбутнього фахівця.	4		2				6
Тема 3. Психолого-педагогічні засади професійної діяльності викладача вищої школи.	-		2				2
Тема 4. Здобувач вищої освіти як об'єкт–суб'єкт освітнього процесу.	-		2				2
Тема 5. Основи дидактики вищої школи. Психологічні засади організації навчального процесу.	4		2				26
Тема 6. Організаційні форми та методи навчання у вищій школі.	-		2				2
Тема 7. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.	-		2				2
Тема 8. Основи педагогічного контролю у закладах вищої освіти.	-		2				2
Тема 9. Виховання особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою.	-		2				2
Тема 10. Науково-дослідна діяльність здобувачів вищої освіти магістратури.	-		2				2
Реферат, презентація	-			6	6		12
Індивідуальне завдання (контр. робота)	-	-	-	-	20	-	20
Екзамен	-	-	-	-	-	20	20
Разом	8	20	20	12	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ ЗА 100 – БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА 4 - БАЛЬНОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : Методичний посібник для студентів магістратури. К. : Центр навчальної літератури, 2011. 382 с.
2. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
3. Мухіна Г.В. Педагогіка та психологія вищої школи : навчально-методичний посібник. К. : дакор, 2020. 178 с.
4. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.
5. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи : навчальний посібник для студ. ВНЗ. Вид.3-є, випр. І доп. К. : Каравелла, 2018. 320 с.
6. Адських Ю.Г. Психологія і педагогіка : навчальний посібник. К. : Магнолія 2006, 2021. 320 с.

Допоміжні

1. Волошин М.Д., Ларичева Л.П., Черненко Я.М. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник для студентів ВНЗ. Дніпродзержинськ : ДДТУ, 2014. 260 с.
2. Варій М.Й., Ортинський В.Л. Основи психології і педагогіки : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 376 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К. : Либідь, 1997. 376 с.
4. Гладуш В.А. Педагогіка вищої школи : теорія, практика, історія : Навч. посіб. / В. А. Гладуш, Г. І. Лисенко Д., 2014. 416 с.
5. Зайченко Т.В., Теслюк В., Каленський А. основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : Навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2018. 484 с.
6. Ільченко А.М. Філософські засади становлення та розвитку гуманістичної парадигми освіти. *Філософські обрії*: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтава. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 43. К. ; Полтава. 2020. С. 123-133.
7. Ільченко А.М., Вовк М.О. Стан сформованості мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Міжнародні челпанівські психолого-педагогічні читання». К.: Гнозис, 2019. №2. Кн. 2. Том I (24). С.219 -226.
8. Ільченко А.М., Подлесна Г.В. Організаційно-методичні засади підготовки майбутніх викладачів вищої школи до роботи в інклюзивному освітньому середовищі // *Humanitarium*. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.); Ніжин (Чернігів.обл.) : Лисенко М.М., 2018. Том 43, Вип. 2 : Педагогіка. С.34-45.
9. Ільченко А.М., Подлесна Г.В. Особливості організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в процесі вивчення соціально-гуманітарних дисциплін // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2018. №6. Кн. 2. Том III (81). С.184-194.
10. Ільченко А.М., Шейко С.В. Вища освіта і Болонський процес : навчальний посібник. Полтава: РВ ПДАА, 2014. 316 с.
11. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. К. : Знання, 2005. 486 с.

12. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. К. : Знання, 2007. 399 с.
13. Луначек В.Е. Основи педагогіки вищої школи : Навчальний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 252 с.
14. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія : Навчальний посібник. К. : МАУП, 2020. 256 с.
15. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. К. Ліра–К., 2020. 564 с.
16. Немченко С.Г. Педагогіка вищої школи : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / С. Г. Немченко, О. Б. Голік, О. В. Лебідь. Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. 534 с.
17. Подлесна Г.В., Ільченко А.М. Шляхи реалізації особистісно-орієнтованого підходу до навчання в процесі формування особистості здобувача вищої освіти // *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії»*. Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». К.: Гнозис, 2018. №6. Кн. 2. Том I (79). С. 389-400.
18. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І Психологія вищої школи : підруч. для студ. ВНЗ. Вид. 3-є, випр. і доп. К. : Каравела, 2011. 360 с.
19. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник. К., 2020. 328 с.
20. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник для студентів магістратури вищих навчальних закладів непедагогічного профілю. Херсон, 2011. 608 с.
21. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. 2-ге вид-ня доповнене К. : Академвидав, 2014. 456 с.
22. Щербяк Ю. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 304 с.
23. Шейко С.В., Колодій О.С., Ільченко А. Філософсько-теоретичні підстави концепції пожиттєвої освіти. *Філософські обрії*: наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В.Г. Короленка. Вип. 44. К. ; Полтава. 2020. С. 133-143.
24. Щербяк Ю. Педагогіка вищої школи : навч.посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 304 с.
25. Biggs J., Tang C. Teaching for quality learning at university. McGraw-Hill International, 2011 36 p.
26. De Boer H. et al. Progress in higher education reform across Europe : Governance reform. Enschede : Center for Higher Education Policy Studies. 2010. 695 p.
27. Henard F., Roseveare D. Fostering quality teaching in higher education: Policies and Practices. An IMHE Guide for Higher Education Institutions. 2012. 54 p.
28. ANASTASIIA BESSARAB, VOLODYMYR SADIVNYCHYI, ALLA ILCHEENKO, GALYNA RIPKA, VALENTYNA SHAPOSHNIKOVA, ELVIRA TAINEL. Development of students' research activity during studying at higher education institutions. Studies of applied economics. Special issue innovation in the economy and society of the digital age. Vol. 39, No. 5 (2021). URL : <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85107275663&origin=resultslist>
29. Kwiek Marek. Knowledge Production in European Universities: States, Markets, and Academic Entrepreneurialism. Peter Lang, 2013. 482 p.

Інформаційні ресурси

1. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. URL : http://tnpu.edu.ua/EKTS/proekt_koncepc.pdf
2. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII // Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014р./№37-38/ стр.2716, ст.2004. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
4. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://profy.nplu.org/lsite/fi>
5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
6. T. Finikov, O. Sharov. Monitoring the integration of ukrainian higher education system into the european higher education and research area. Kyiv, 2014. 136 p. URL : http://www.edupolicy.org.ua/dx/assets/images/Analit2en_web.pdf